

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری عمران، گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

بررسی جایگاه مشارکت اقتصادی زنان در مناطق روستایی سیستان

میثم بندانی^{۱*}، محمودرضا میرلطفی^۲، اعظم شیبانی شاد^۳، هاجر گمشادزهی^۴

^۱عضو هیئت علمی دانشگاه زابل bandanimeisam@gmail.com

^۲استادیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه زابل mmirlotfi@yahoo.com

^۳دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه زابل Azam.sheibani71@gmail.com

^۴کارشناس رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی ، دانشگاه زابل

چکیده

زنان روستایی بخش عظیمی از نیروی کار کشاورزی جهان را تشکیل می دهند. چرا که سهم زنان روستایی در نیروی کار کشورهای جهان سوم به دلیل سنتی بودن ، ساختار تولید و روابط کار ، بیشتر از مردان و همچنین بیشتر از زنان و مردان کشورهای توسعه یافته است. ناگفته نماند که زنان روستایی علاوه بر مشارکت موثر در تولیدات کشاورزی ، در سایر عرصه های غیر تولیدی نیز نقش های منحصر به فرد دارند. یکی از آنها انتقال ارزشهای فرهنگی به کودکان است . در همین ارتباط است که نخستین و اساسی ترین مراحل شکل گیری شخصیت و اجتماعی شدن زنان و مردان آینده هر جامعه تحقق می یابد. در این راستا، زنان به عنوان نیمی از نیروی انسانی موجود در جوامع بشری که خود یکی از مهم ترین منابع توسعه اند، نقش بسطایی در توسعه جوامع انسانی ایفا می کنند. مسأله جایگاه زنان در توسعه نسیت به وضع مردان هم جذاب و هم پیچیده است، چراکه بسیاری از مقولات تجربه ای بشری را در بر می گیرد و جایگاه زنان در هر جامعه ای را می توان تنها با مراجعه به اقدام های سیاسی و اقتصادی صورت گرفته در آن توضیح داد. این مسائل مجموعاً ما را به سوی این تفکرسوق می دهد که برای پویا کردن جامعه و استفاده کردن از منابع انسانی در دسترس برای رسیدن به توسعه نیاز است که زنان به صورت پرنگتر و موثر تر وارد عرصه فعالیت

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری عمران، گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی شوند این مهم در تمامی جوامع در حوزه وظایف زنان قرار دارد. این تحقیق با استفاده از پیمایش میدانی، مطالعات کتابخانه ای و تهیه و تنظیم پرسشنامه در نقاط روستاهای مورد مطالعه و نیز با استفاده از نرم افزارهای spss و Excell صورت گرفته است. که نتایج آزمون کروسکال - والیس مؤلفه های مشارکت اقتصادی زنان نشان می- دهد که سطح مشارکت اقتصادی زنان در شهرستان های منطقه سیستان با سطح معنی داری (Sig) کمتر از ۰/۰۰۰ درصد بوده است. بنابراین می توان چنین نتیجه گرفت که آزمون محاسبه شده به لحاظ آماری معنادار می باشد و می توان گفت فرضیه های تحقیق تأیید می گردد.

کلید واژه: مشارکت اقتصادی، زنان روستایی، توسعه روستایی، منطقه سیستان.

۱ - مقدمه

باید بدانیم که زنان نیمی از پیکره هر جامعه اند و جامعه ای که بخواهد نسلی بارور و پویا د زمینه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تربیت کند طبعاً نیازمند نیروی عظیم زنان خواهد بود. در این راستا فعالیت هایی که از سوی زنان روستایی در کشاورزی معیشتی، بازار های کار محلی و مزارع و همچنین در خانه داری انجام می گیرد، در اندازه گیری فعالیت های اقتصادی کشور ها نادیده گرفته می شود. این مسائل مجموعاً ما را به سوی این تفکرسوق می دهد که برای پویا کردن جامعه و استفاده کردن از منابع انسانی در دسترس برای رسیدن به توسعه نیاز است که زنان به صورت پررنگتر و موثر تر وارد عرصه فعالیت های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی شوند (خواجه نوری، ۱۳۷۶: ۴).

بنابراین ایجاد زمینه های خود آگاهی هدایت توانائی های اقتصادی و اجتماعی زنان و برنامه ریزی جهت جلب مشارکت آنان در فعالیت های گوناگون الزامی است. در مناطق روستایی زنان نقشی به مراتب بیشتر از مردان در اقتصاد خانوار و فعالیتهای درون منزل به عهده دارند و موجب رونق اقتصادی جامعه هستند. تخمین بسیار مایوس کننده تعداد زنان فعال روستایی و برآورد بسیار کم میزان مشارکت زنان در فعالیتهای اقتصادی تأییدی بر عدم توجه کافی به امور زنان و ارزش افزوده آنان است (مصفا، ۱۳۷۵: ۱۷۷).